

U S T A W A

z dnia 16 grudnia 2005 r.

o Funduszu Kolejowym

Opracowano na
podstawie: t.j.
Dz. U. z 2014 r.
poz. 1201, 1559, z
2015 r. poz. 200,
1154.

Art. 1. Ustawa reguluje utworzenie Funduszu Kolejowego, zwanego dalej „Funduszem”, zasady gromadzenia środków Funduszu oraz zasady finansowania zadań ze środków Funduszu.

Art. 2. Fundusz tworzy się w Banku Gospodarstwa Krajowego.

Art. 3. 1. Fundusz:

- 1) gromadzi środki finansowe na przygotowanie oraz realizację budowy i przebudowy linii kolejowych, remonty i utrzymanie linii kolejowych, likwidację zbędnych linii kolejowych oraz wydatki bieżące PKP Polskich Linii Kolejowych Spółki Akcyjnej związane z działalnością polegającą na zarządzaniu infrastrukturą kolejową;
 - 2) finansuje realizację zadań, o których mowa w pkt 1.
2. (uchylony).

3. Środki Funduszu przeznacza się na spłaty kredytów i pożyczek wraz z odsetkami oraz innymi kosztami obsługi kredytów i pożyczek, a także na pokrycie kosztów emisji i wykupu obligacji, o których mowa w art. 7 ust. 1, oraz spłaty zobowiązań wynikających z wykonania przez Skarb Państwa obowiązków z tytułu gwarancji i poręczeń, o których mowa w art. 7 ust. 2.

3a. Środki Funduszu mogą być przeznaczone na sfinansowanie nabycia od Polskich Kolei Państwowych Spółka Akcyjna, zwanych dalej „PKP SA”, przez Skarb Państwa, reprezentowany przez ministra właściwego do spraw transportu, akcji PKP Polskich Linii Kolejowych Spółka Akcyjna, zwanych dalej „PKP PLK SA”.

3b. Nabycie akcji, o których mowa w ust. 3a, następuje na podstawie umowy zawartej między Skarbem Państwa, reprezentowanym przez ministra właściwego do

spraw transportu, a PKP SA. Wartość tych akcji określa się według ich wartości nominalnej.

3c. Prawa i obowiązki z akcji, o których mowa w ust. 3a, objętych przez Skarb Państwa w wyniku nabycia wykonuje minister właściwy do spraw transportu.

3d. Środki Funduszu mogą być przeznaczone na finansowanie lub współfinansowanie zakupu i modernizacji przez PKP PLK SA pojazdów kolejowych przeznaczonych do diagnostyki, utrzymania, naprawy lub budowy infrastruktury kolejowej oraz do prowadzenia działań ratowniczych.

4. Środki Funduszu w latach 2009–2015 przeznacza się na finansowanie lub współfinansowanie przez samorządy województw, zwane dalej „województwami”, zadań w zakresie zakupu, modernizacji oraz napraw pojazdów kolejowych przeznaczonych do przewozów pasażerskich wykonywanych na podstawie umowy o świadczenie usług publicznych, o której mowa w art. 4 pkt 19 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 1594, z późn. zm.¹⁾).

4a. Środki Funduszu w latach 2016–2020 przeznacza się na finansowanie lub współfinansowanie przez województwa, zadań w zakresie zakupu, modernizacji oraz napraw pojazdów kolejowych przeznaczonych do przewozów pasażerskich wykonywanych na podstawie umowy o świadczenie usług publicznych, w rozumieniu przepisu art. 4 pkt 19 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 1594, z późn. zm.²⁾).

5. Wielkość środków, o których mowa w ust. 4, w danym roku budżetowym wynosi 100 mln zł, z zastrzeżeniem ust. 6. Środki te województwa otrzymują w częściach równych.

6. W 2009 r. wielkość środków na zadania określone w ust. 4 wynosi 200 mln zł.

7. Wielkość środków, o których mowa w ust. 4a, w danym roku budżetowym wynosi 110 mln zł. Z tej kwoty 100 mln zł otrzymują województwa zgodnie z zasadami określonymi w ust. 8, natomiast 10 mln zł przypada w równych częściach województwom, które otrzymały przy takim podziale kwotę niższą niż 3 mln zł rocznie.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 644, 768 i 962.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 644, 768 i 962 oraz z 2015 r. poz. 200 i 978.

8. Środki, o których mowa w ust. 4a, będą każdego roku dzielone między województwa zgodnie z udziałem procentowym każdego z nich w łącznej kwocie części wyrównawczej subwencji ogólnej przyznanej województwom w 2015 r. na podstawie art. 24 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2015 r. poz. 513, 789 i 1045).

Art. 3a. 1. W 2012 r. środki Funduszu w kwocie 150 mln zł pochodzące z wpływów, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1, będą przeznaczone na współfinansowanie zadań własnych województw w zakresie organizowania regionalnych kolejowych przewozów pasażerskich wykonywanych na podstawie umów o świadczenie usług publicznych, o których mowa w art. 4 pkt 19 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym.

2. Udział województw w środkach, o których mowa w ust. 1, będzie proporcjonalny do liczby udziałów objętych w spółce Przewozy Regionalne sp. z o.o., zwanej dalej „PR”, przez poszczególne województwa zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 33u ust. 3 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe” (Dz. U. z 2014 r. poz. 1160).

3. Sposób i terminy przekazania środków stanowiących udział województw w kwocie 150 mln zł, o której mowa w ust. 1, określą umowy zawarte między ministrem właściwym do spraw transportu a marszałkami województw. W umowach mogą zostać określone dodatkowe warunki przekazania tych środków dotyczące w szczególności ich przeznaczenia.

Art. 3b. 1. W 2010 r. środki Funduszu mogą być przeznaczone na sfinansowanie nabycia od PKP SA przez Skarb Państwa, reprezentowany przez ministra właściwego do spraw transportu, udziałów w kapitale zakładowym PR objętych przez PKP SA w zamian za wniesiony wkład niepieniężny w postaci nieruchomości niezbędnych do prowadzenia działalności w zakresie kolejowych przewozów pasażerskich.

2. Nabycie udziałów, o których mowa w ust. 1, następuje na podstawie umowy zawartej między Skarbem Państwa, reprezentowanym przez ministra właściwego do spraw transportu, a PKP SA, według wartości nominalnej tych udziałów.

Art. 3c. (uchylony).

Art. 4. Środki przeznaczone na finansowanie zadań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, mogą być przekazywane tylko na rzecz zarządców infrastruktury kolejowej zapewniających przewoźnikom kolejowym dostęp do tej infrastruktury na podstawie przepisów rozdziału 6 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym, chyba że odrębne przepisy nakładają na przedsiębiorcę niebędącego zarządcą infrastruktury obowiązek likwidacji zbędnych linii kolejowych; w takim przypadku przepisy ustawy stosuje się odpowiednio.

Art. 5. 1. Środki Funduszu pochodzą z:

- 1) 20% wpływów z opłaty paliwowej, pobieranych zgodnie z ustawą z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 931, z późn. zm.³⁾);
- 2) odsetek z tytułu oprocentowania środków Funduszu oraz odsetek od lokat okresowo wolnych środków Funduszu w bankach;
- 3) przychodów z akcji w spółkach przekazanych ministrowi właściwemu do spraw transportu przez Skarb Państwa w celu zasilenia Funduszu;
- 4) przychodów ze sprzedaży akcji, o których mowa w art. 6;
- 5) środków z kredytów lub pożyczek zaciągniętych na rzecz Funduszu przez Bank Gospodarstwa Krajowego;
- 6) wpływów z obligacji emitowanych na rzecz Funduszu przez Bank Gospodarstwa Krajowego;
- 7) inwestycji środków Funduszu w jednostki uczestnictwa funduszy rynku pieniężnego, o których mowa w art. 178 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 157);
- 8) darowizn i zapisów;
- 9) wpływów z innych środków publicznych.

2. W 2009 r. środki, o których mowa w ust. 1 pkt 1, powiększa się o kwotę 200 mln zł, przekazaną przez Bank Gospodarstwa Krajowego z bieżących wpływów z opłaty paliwowej.

3. W latach 2010–2014 środki, o których mowa w ust. 1 pkt 1, powiększa się corocznie o kwotę 100 mln zł, przekazywaną przez Bank Gospodarstwa Krajowego z bieżących wpływów z opłaty paliwowej.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 951, z 2013 r. poz. 433, 843, 1543 i 1646 oraz z 2014 r. poz. 805.

4. W 2015 r. środki, o których mowa w ust. 1 pkt 1, powiększa się o kwotę 500 mln zł, przekazywaną przez Bank Gospodarstwa Krajowego z bieżących wpływów z opłaty paliwowej.

5. W latach 2016–2019 środki, o których mowa w ust. 1 pkt 1, powiększa się corocznie o kwotę 400 mln zł, przekazywaną przez Bank Gospodarstwa Krajowego z bieżących wpływów z opłaty paliwowej.

Art. 5a. 1. Sposób i terminy przekazywania kwoty 200 mln zł, o której mowa w art. 5 ust. 2, oraz kwoty 100 mln zł, o której mowa w art. 5 ust. 3, zostaną określone w umowie, o której mowa w art. 12.

2. Sposób i terminy przekazywania kwoty 500 mln zł, o której mowa w art. 5 ust. 4, oraz kwoty 400 mln zł, o której mowa w art. 5 ust. 5, zostaną określone w umowie, o której mowa w art. 12.

Art. 6. 1. W celu zasilenia Funduszu minister właściwy do spraw Skarbu Państwa może, w imieniu Skarbu Państwa, na wniosek ministra właściwego do spraw transportu, przekazać nieodpłatnie temu ministrowi akcje w spółkach publicznych, stanowiące własność Skarbu Państwa, z uwzględnieniem zakresu finansowania ze środków Funduszu przewidzianego w planie finansowym, o którym mowa w art. 9a, oraz wartości tych akcji.

2. Akcje Skarbu Państwa, o których mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw Skarbu Państwa zbywa na wniosek ministra właściwego do spraw transportu, w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych.

3. Do przekazania akcji, o których mowa w ust. 1, oraz do ich zbywania nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (Dz. U. z 2013 r. poz. 216, z późn. zm.⁴⁾) oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa (Dz. U. z 2012 r. poz. 1224).

Art. 7. 1. Bank Gospodarstwa Krajowego może zaciągać kredyty i pożyczki oraz emitować obligacje w kraju i za granicą na rzecz Funduszu, z przeznaczeniem na realizację zadań inwestycyjnych finansowanych ze środków Funduszu.

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 1643 oraz z 2014 r. poz. 598 i 612.

2. W celu realizacji zadań wynikających z planu finansowego Funduszu, o którym mowa w art. 9a, na zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji mogą być udzielane przez Skarb Państwa gwarancje i poręczenia, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2012 r. poz. 657, z 2013 r. poz. 198 oraz z 2014 r. poz. 84).

3. Gwarancje i poręczenia, o których mowa w ust. 2, są zwolnione z opłat prowizyjnych.

4. Minister właściwy do spraw finansów publicznych wykonuje czynności zmierzające do odzyskania kwot zapłaconych z tytułu wykonania umowy poręczenia lub gwarancji zawartej pod warunkiem przeznaczenia kredytu, pożyczki lub środków pochodzących z emisji obligacji na realizację zadań wynikających z planu finansowego Funduszu, o którym mowa w art. 9a, na zasadach określonych w ustawie z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, z wyłączeniem art. 43 tej ustawy, oraz dochodzi spłaty tych kwot ze środków Funduszu, z zastrzeżeniem ust. 5.

5. Jeżeli odzyskanie wierzytelności Skarbu Państwa, powstałych z tytułu udzielonego poręczenia lub gwarancji, nie jest możliwe, Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw finansów publicznych, może umorzyć wierzytelność w całości lub części.

6. (uchylony).

7. (uchylony).

Art. 8. 1. Okresowo wolne środki Funduszu, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, Bank Gospodarstwa Krajowego może lokować:

- 1) w papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa lub NBP;
- 2) w papiery wartościowe gwarantowane lub poręczane przez Skarb Państwa;
- 3) w listy zastawne emitowane na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 99, poz. 919, z późn. zm.⁵⁾);

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 184, poz. 1539 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119 oraz z 2009 r. Nr 157, poz. 1241.

- 4) w jednostkach uczestnictwa funduszy inwestycyjnych rynku pieniężnego, o których mowa w ustawie z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych;
- 5) na rachunkach lokat terminowych w bankach posiadających fundusze własne w wysokości nie mniejszej niż równowartość w złotych kwoty 10 000 000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez NBP, z zastrzeżeniem, że suma lokat w jednym banku lub grupie banków powiązanych ze sobą kapitałowo lub organizacyjnie nie może przekroczyć 10% okresowo wolnych środków Funduszu.

2. Suma okresowo wolnych środków Funduszu, o których mowa w ust. 1, lokowanych w jednym banku lub grupie banków powiązanych ze sobą kapitałowo lub organizacyjnie nie może przekroczyć 25% tych środków.

3. Wysokość środków Funduszu przeznaczonych do lokowania na podstawie ust. 1, Bank Gospodarstwa Krajowego uzgadnia z ministrem właściwym do spraw transportu.

Art. 9. (uchylony).

Art. 9a. 1. Bank Gospodarstwa Krajowego wyodrębnia w swoim planie finansowym plan finansowy Funduszu.

2. Plan finansowy Funduszu określa w szczególności:

- 1) przewidywaną wysokość środków przeznaczonych na:
 - a) przygotowanie i realizację budowy i przebudowy linii kolejowych, remonty i utrzymanie linii kolejowych, likwidację zbędnych linii kolejowych oraz wydatki bieżące PKP PLK SA związane z zarządzaniem infrastrukturą kolejową,
 - b) obsługę kredytów, pożyczek i obligacji;
- 2) przychody Funduszu;
- 3) limity środków ze sprzedaży akcji, o których mowa w art. 6;
- 4) przewidywane wydatki z tytułu spłaty zobowiązań wynikających z wykonania przez Skarb Państwa umowy gwarancji lub poręczenia, o której mowa w art. 7 ust. 2.

3. Bank Gospodarstwa Krajowego, nie później niż do dnia 15 czerwca roku poprzedzającego rok, w którym plan finansowy Funduszu ma obowiązywać, przedstawia projekt tego planu do uzgodnienia:

- 1) ministrowi właściwemu do spraw transportu;
- 2) ministrowi właściwemu do spraw rozwoju regionalnego w zakresie projektów realizowanych z udziałem środków europejskich;
- 3) ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych w zakresie finansowym.

4. Uzgodnienia, o których mowa w ust. 3, następują do dnia 31 lipca roku poprzedzającego rok, w którym plan finansowy Funduszu ma obowiązywać.

5. Plan finansowy Funduszu stanowi podstawę dokonywania wypłat ze środków Funduszu oraz podstawę do zaciągnięcia kredytów i pożyczek oraz przeprowadzenia emisji obligacji, o których mowa w art. 7 ust. 1.

6. Bank Gospodarstwa Krajowego:

- 1) składa ministrom wskazanym w ust. 3, w terminie do końca miesiąca następującego po każdym kwartale, informację o realizacji planu finansowego Funduszu;
- 2) składa ministrowi właściwemu do spraw transportu oraz ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych sprawozdanie z realizacji planu finansowego Funduszu za poprzedni rok do dnia 30 kwietnia.

Art. 10. 1. Warunki finansowania ze środków Funduszu, zgodnie z ustaleniami planu finansowego Funduszu, o którym mowa w art. 9a, w odniesieniu do projektów inwestycyjnych w zakresie budowy i przebudowy linii kolejowych, zadań z zakresu remontów i utrzymania linii kolejowych oraz zadań z zakresu likwidacji zbędnych linii kolejowych, przewidzianych do realizacji przez zarządców infrastruktury, oraz sposób wykorzystania środków przeznaczonych na finansowanie wydatków bieżących PKP PLK SA związanych z działalnością polegającą na zarządzaniu infrastrukturą kolejową określa się w umowach zawieranych przez zarządców infrastruktury z ministrem właściwym do spraw transportu.

2. Sposób wykorzystania i wysokość środków przeznaczonych na sfinansowanie nabycia od PKP SA na podstawie decyzji ministra właściwego do spraw transportu zgodnie z planem finansowym Funduszu, o którym mowa w art. 9a,

przez Skarb Państwa akcji PKP PLK SA określa umowa zawarta przez ministra właściwego do spraw transportu z PKP SA.

Art. 11. Bank Gospodarstwa Krajowego, na wniosek ministra właściwego do spraw transportu, dokonuje wypłat ze środków Funduszu na rzecz:

- 1) zarządców infrastruktury w wysokości i terminach wynikających z umów, o których mowa w art. 10 ust. 1;
- 2) województw, zgodnie z ustaleniami planu finansowego Funduszu, o którym mowa w art. 9a;
- 3) PKP SA, zgodnie z ustaleniami planu finansowego Funduszu, o którym mowa w art. 9a.

Art. 11a. 1. Minister właściwy do spraw transportu informuje pisemnie województwa o tym, w jakiej wysokości środki Funduszu przeznaczy na zadania, o których mowa w art. 3 ust. 4 i 4a, w danym roku budżetowym, do dnia 15 marca roku poprzedzającego dany rok budżetowy.

2. Województwa, na podstawie informacji, o której mowa w ust. 1, przedkładają corocznie, do dnia 15 kwietnia roku poprzedzającego dany rok budżetowy, ministrowi właściwemu do spraw transportu projekty planów rzeczowo-finansowych wydatkowania środków, o których mowa w ust. 1. W projekcie planu rzeczowo-finansowego ujmuje się wyłącznie zadania określone przez zarząd województwa w drodze uchwały, przedkładanej łącznie z projektem planu.

3. Minister właściwy do spraw transportu zgłasza zastrzeżenia, jeżeli środki nie są przeznaczane na zadania, o których mowa w art. 3 ust. 4 i 4a, do dnia 30 kwietnia roku poprzedzającego dany rok budżetowy.

4. Województwa przedkładają ministrowi właściwemu do spraw transportu plany rzeczowo-finansowe uwzględniające zastrzeżenia, o których mowa w ust. 3, w terminie do dnia 15 maja roku poprzedzającego dany rok budżetowy.

5. W przypadku gdy województwo nie uwzględni w planie rzeczowo-finansowym zastrzeżeń, o których mowa w ust. 3, minister właściwy do spraw transportu przyjmuje plan rzeczowo-finansowy z pominięciem wydatków niezgodnych z zadaniami określonymi w art. 3 ust. 4 i 4a, o czym informuje województwo w terminie do dnia 30 maja roku poprzedzającego dany rok budżetowy.

6. Środki niewykorzystane przez województwa w danym roku budżetowym mogą być wykorzystane w latach następnych, jednakże nie później niż w 2021 r. Środki niewykorzystane do końca 2021 r. podlegają zwrotowi na rachunek Funduszu.

7. Województwa składają ministrowi właściwemu do spraw transportu oraz ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych coroczne sprawozdanie z wydatkowania przyznanych w planie finansowym Funduszu, o którym mowa w art. 9a, środków przeznaczonych na finansowanie lub współfinansowanie zadań w zakresie zakupu, modernizacji oraz naprawy pojazdów kolejowych przeznaczonych do przewozów pasażerskich wykonywanych na podstawie umowy o świadczenie usług publicznych, w terminie do dnia 28 lutego roku następnego.

8. Niezłożenie przez województwo sprawozdania w terminie określonym w ust. 7 powoduje wstrzymanie wypłaty środków z Funduszu do czasu jego przekazania.

Art. 12. Minister właściwy do spraw transportu zawiera z Bankiem Gospodarstwa Krajowego umowę określającą:

- 1) szczegółowy sposób i terminy dokonywania wypłat ze środków Funduszu;
- 2) sposób i terminy dokonywania przez Bank Gospodarstwa Krajowego lokowania wolnych środków Funduszu, o których mowa w art. 8 ust. 1;
- 3) sposób i terminy zwrotu nadpłaty opłaty paliwowej, o której mowa art. 37o ust. 2 ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym;
- 4) zasady udzielania finansowania, o którym mowa w art. 7 ust. 6;
- 5) sposób potwierdzania przez PKP PLK SA finansowania ze środków Funduszu wydatków bieżących związanych z działalnością polegającą na zarządzaniu infrastrukturą kolejową.

Art. 13. (uchylony).

Art. 14. 1. Bankowi Gospodarstwa Krajowego przysługuje wynagrodzenie prowizyjne z tytułu prowadzenia Funduszu. Wynagrodzenie finansowane jest ze środków Funduszu.

2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wysokość wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1, oraz sposób i terminy jego wypłaty, uwzględniając koszty Banku Gospodarstwa Krajowego ponoszone w związku z prowadzeniem Funduszu.

Art. 15. (pominięty).⁶⁾

Art. 16. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

⁶⁾ Zamieszczony w obwieszczeniu Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 31 lipca 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o Funduszu Kolejowym (Dz. U. poz. 1201).